Raadsvoorstel

Zaaknummer: 28880 / 2025

Onderwerp: Jaarstukken 2024 en (ontwerp)begroting 2026 GGD HvB

Auteur	:	Dionne Kamp
Domein/team	:	Sociaal / Sociaal beleid
E-mail	:	Dionne.Kamp@gemeentemaashorst.nl
Port.	:	R. Sour-van de Ven

Effect op de begroting

☒Ja ☐Nee

Onderwerp

Jaarstukken 2024 en (ontwerp)begroting 2026 GGD Hart voor Brabant.

Voorstel

1. De volgende zienswijze naar voren te brengen op de (ontwerp)begroting 2026 GGD HvB:
    a. We kunnen instemmen met de ontwerpbegroting 2026 en het doorvoeren van de indexering van 2,57% volgens de afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling. Dit op basis van de onderbouwing die de GGD hiervoor geeft. Daarbij vragen we wel:
        i. Om voor de jaren na 2026 inzichtelijker te maken wat diensten (moeten) opleveren en inhoudelijke keuzes voor te leggen waarmee een taakstelling kan worden gerealiseerd. Dit omdat gemeenten ook na 2026 onder financiële druk zullen staan.
        ii. Om bij het voordoen van genoemde risico's met gemeenten in gesprek te gaan over taken die de GGD laat vallen.
    b. We zijn benieuwd naar de plannen voor het versterken van de samenwerking met GGD West-Brabant. We verwachten meer informatie te ontvangen over bestuurlijke kaders en beoordelingscriteria om de kansen, risico's en randvoorwaarden in te kunnen schatten. Ook het tijdspad dient goed met ons te worden afgestemd.
    c. In onze zienswijze op de kadernota 2026 hebben we aangegeven dat de term budgetneutraliteit niet passend is voor alle (individuele) gemeenten. De GGD spreekt in de begroting 2026 opnieuw van budgetneutraliteit bij toevoegingen aan het gemeentefonds. We zouden het waarderen als de GGD zorgvuldiger zou zijn in de gekozen bewoording.

Inleiding
De GGD HvB is de gemeenschappelijke regeling (GR) van 19 gemeenten waarin taken op het gebied van volksgezondheid en jeugdzorg zijn belegd met als wettelijke basis de Wet Publieke Gezondheid (Wpg). De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van alle burgers, met speciale aandacht voor kwetsbare inwoners en de jeugd.

Nu worden de jaarstukken 2024 en de begroting 2026 'Samen sterk voor toekomstbestendige publieke gezondheid' aan u voorgelegd. U kunt een zienswijze geven op de begroting 2026.
In februari 2025 is de kadernota 2026 GGD HvB aan u voorgelegd waarop u een zienswijze heeft gegeven. In de begroting 2026 is terug te lezen dat 2026 een uitdagend jaar is voor de GGD HvB. Het belang van preventie neemt toe, maar tegelijkertijd staan financiële middelen onder druk. De belangrijkste wijziging ten opzichte van de kadernota 2026 is dat de indexering hoger is uitgevallen waardoor de inwonerbijdrage hoger is dan verwacht. In de kadernota 2026 werd nog uitgegaan van een indexering van 1,93%, in de begroting 2026 wordt uitgegaan van een indexering van 2,57%. Daarnaast komt intensivering van de samenwerking met GGD West-Brabant ten behoeve van de continuïteit van de dienstverlening explicieter naar voren.

Beoogd effect
De Raad in staat stellen haar rol binnen een Gemeenschappelijke Regeling te vervullen om een zienswijze naar voren te brengen op begroting 2026 'Samen sterk voor toekomstbestendige publieke gezondheid'.

Argumenten
1.1 Het voorstel past in ingezet beleid.
De inzet van de GGD sluit aan bij ons beleid. Zo zet de GGD in op het versterken van eigen regie bij inwoners en zal er gerichter ingezet worden op groepen die kwetsbaar zijn. Ook lezen we terug dat de GGD zich nadrukkelijker wil inzetten op het (adviseren over het) gezonder maken van de leefomgeving.

1.2 De jaarstukken 2024 en begroting 2026 laten zien dat de GGD stabiel is, maar dat er zorgen zijn voor de toekomst.
Op basis van de huidige Gemeenschappelijke Regeling worden de jaarstukken 2024 ter informatie verstrekt aan de gemeenteraad. Hierin is terug te lezen dat de GGD financieel gezond is. 2024 is afgesloten met een positief resultaat van € 151.000. De transitie om te werken aan een toekomstbestendige GGD loopt volgens planning en ook inhoudelijk zien we mooie resultaten, zoals dat een hoger percentage jeugdigen wordt bereikt. In de jaarstukken 2024 en begroting 2026 komen echter ook de risico's voor de toekomst van de GGD naar voren. Hoewel de kans op het tegelijkertijd optreden van de risico's op nihil wordt geschat, kan de impact van deze risico's groot zijn.

1.3 Een toekomstbestendige GGD blijft belangrijk.
Als gemeenten hebben we in 2024 geïnvesteerd in het toekomstbestendig maken van de GGD. Met het transitieplan Toekomstbestendige GGD Financieel Fit en Gezond is een transitie in gang gezet om bedreigingen van zorg, druk op personeel, personele lasten en financiële onzekerheid om te buigen naar kansen. De GGD realiseert hiermee een structurele besparing van 3% op de

totale GGD-begroting. De GGD ziet veel financiële risico's op zich af komen, onder andere door de vraag van gemeenten om in 2026 geen indexatie toe te passen op de inwonersbijdrage. De GGD heeft in de aanbiedingsbrief (bijlage 8) en hun reactie op de zienswijzen bij de kadernota 2026 (bijlage 9) aangegeven dat een extra bezuiniging niet uitvoerbaar is, omdat ze al een taakstelling van 3% opgelegd hebben gekregen. Daarnaast heeft de GGD te maken met onzekerheden vanwege mogelijke bezuinigingen op plustaken en kortingen op landelijke SPUK's, zoals seksuele gezondheid en pandemische paraatheid.

1.4 Dat onze zienswijze over de kadernota 2026 wordt verwerkt is belangrijk.
In onze zienswijze op de kadernota 2026 hebben we aangegeven dat de GGD er niet zonder meer vanuit kan gaan dat toevoegingen aan het gemeentefonds voor individuele gemeenten budgetneutraal zijn. Budgetneutraal is geen passende term omdat er individuele verschillen tussen gemeenten kunnen zijn. Ten eerste omdat gemeenten de vrijheid hebben om middelen op eigen wijze in te zetten. Ten tweede omdat de indicator die de hoogte van de toevoeging aan het gemeentefonds bepaald verschillend kan zijn van de indicator die de hoogte van de inwonersbijdrage bepaald. De GGD heeft in reactie op onze zienswijze aangegeven dat zij zorgvuldiger zullen zijn in het kiezen van hun bewoording. Dit zien we nog niet terug in de begroting van 2026.

Kanttekeningen
1.1 De raad heeft beperkte invloed op kadernota gemeenschappelijke regeling.
De gemeenteraad stelt de begroting van de gemeenschappelijke regeling niet zelf vast. Wel is de gemeenschappelijke regeling er aan gehouden om aan te geven hoe met zienswijzen is omgegaan en om dit te onderbouwen. Daarnaast wordt de gemeente vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur, die de begroting vaststelt. Op deze wijze heeft de gemeente wel inspraak.

1.2 Er is geen dekking in de gemeentelijke begroting voor indexering.
Op basis van deze begroting stijgt de gemeentelijke bijdrage voor de gemeente Maashorst in 2026 met € 89.000. In de huidige begroting is hier nog geen dekking voor. Mogelijk kan dit gedekt worden door het maken van keuzes bij de inkoop van plustaken. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan moet er € 89.000 worden bijgeraamd bij de gemeentebegroting 2026. Dit gaat dan ten laste van de algemene middelen.

1.3 De algemene reserve is lager dan de benodigde weerstandscapaciteit.
In de begroting worden meerdere risico's met een financieel karakter genoemd, zoals hanteren van de 0-lijn bij indexering, afname in de omzet van plustaken en budgetkortingen op SPUK's. De risico's zijn niet ingecalculeerd. De algemene reserve van 1,5 miljoen is lager dan de benodigde weerstandscapaciteit (geschat op 1,7 miljoen). Het is niet reëel dat alle risico's in 2026 tegelijkertijd zullen gaan plaatsvinden, daarom zou de ondergrens voldoende moeten zijn. Toch is het mede gezien de financiële situatie van gemeenten van belang dat de GGD bij het voordoen van een of meer van de risico's met gemeenten afstemt over de te maken keuzes.

1.4 Bij het gedurfde geluid wordt nog veelal in algemene termen gesproken.
De GGD heeft om de doelen vanuit het beleidsplan 2024-2027 te bereiken een eigen geluid volgens de kernwaarden eerlijk, gedurfd en vernieuwend. In de kadernota 2026 ontbrak het gedurfde geluid. In de begroting 2026 komt het gedurfde geluid wel terug. We zien dat er meer

keuzes worden gemaakt, maar ook dat er nog veel in algemene termen wordt omschreven. Hierdoor ontbreekt inzage in wat het oplevert en hoe de GGD effect gaat bereiken.

1.5 Over de intensivering van de samenwerking met GGD West-Brabant is nog veel onduidelijk.
GGD HvB en GGD West-Brabant verkennen hoe ze hun samenwerking kunnen versterken om uitdagingen die beide GGD'en hebben het hoofd te kunnen bieden. Hiervoor is het traject 'Samen Sterker' gestart. Er zijn verschillende vormen mogelijk om de samenwerking te verstevigen. Voor eventuele verdergaande vormen van samenwerking tussen beide GGD'en moeten de besturen een besluit nemen. Diverse vormen van samenwerking zullen in de loop van 2025 verder worden uitgewerkt.

Financiën
De gemeentelijke bijdrage wordt betaald vanuit het budget voor basistaken GGD. In 2025 bedraagt dit budget € 2.656.611. De totale kosten worden volgens de voorliggende begroting van de GGD begroot op € 2.745.325 voor 2026.

De inwonersbijdrage is als volgt opgebouwd:

Gemeentelijke bijdrage basispakket 2025 per inwoner	€ 44,86

Indexering 2026	€ 1,15
Overheveling SPUK-regelingen naar gemeente	PM
Aanpassingen contactschema RVP	PM

Gemeentelijke bijdrage basispakket 2026 per inwoner	€ 46,01

Overzicht mutaties:
Aantal inwoners
De gemeentelijke bijdrage 2026 wordt vastgesteld op basis van het aantal inwoners per 01-01-2025. In deze begroting wordt dit bijgesteld naar 59.668 inwoners.

Indexering
Conform de afspraken in de GR voor het bepalen van de nominale ontwikkeling wordt de indexeringssystematiek van de gemeente Tilburg gehanteerd. Bij de kadernota GGD 2026 is aangegeven dat in maart 2025 de definitieve cijfers bekend zouden worden, waarna deze in de begroting GGD 2026 verwerkt zouden worden.
In de kadernota GGD 2026 was er sprake van een indexering van 1,93%. Dit is bijgesteld naar 2,57%. Dit leidt tot een stijging van € 0,28 per inwoner.

Aanpassing contactschema RVP
In 2025 verschillende wijziging doorgevoerd in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). De GGD voert dit uit en de gemeenten worden hiervoor
gecompenseerd via het gemeentefonds voor de periode 2025 t/m 2029. Deze ontwikkeling zal via een begrotingswijziging aan de Raad worden voorgelegd.

Overheveling SPUK-regeling naar gemeenten
In het regeerakkoord is de wens opgenomen om specifieke uitkeringen over te hevelen naar het gemeentefonds met een budgetkorting van 10%. Op dit moment is nog niet bekend om welke specifieke uitkeringen het gaat en of dit al per 2026 zal gebeuren. Mogelijk ontvangen de gemeenten bedragen in het gemeentefonds voor de uitvoering van taken die zijn belegd bij de GGD. Mocht dit zich voordoen, dan zal deze ontwikkeling zal via een begrotingswijziging aan de Raad worden voorgelegd.

In de zienswijze die de gemeente naar de GGD stuurt zal nogmaals opgeroepen worden om rekening te houden met de financiële situatie van de gemeenten.

Mocht de begroting ongewijzigd worden vastgesteld, dan zal dit in onze programmabegroting 2026 moeten worden opgenomen.

Duurzaamheid
Bij dit voorstel passen de volgende duurzame ontwikkelingsdoelen:
3. Goede gezondheid en welzijn
10. Ongelijkheid verminderen

Participatie
Het vragen om zienswijze is voor dergelijke stukken de gebruikelijke wijze van meedenken over beleidskeuzes en richting.

Communicatie
Het Algemeen Bestuur van de GGD besluit op 2 juli 2025 over de jaarstukken 2024 en de begroting 2026. De zienswijze van de raad wordt naar de GGD HvB gestuurd, zodat deze bij de definitieve vaststelling van de Begroting 2026 door het Algemeen Bestuur kan worden meegewogen.

Vervolg
Na besluitvorming door de raad wordt een brief verzonden aan de GGD met de zienswijze. Het Algemeen Bestuur van de GGD HvB neemt op 2 juli 2025 een besluit over de begroting 2026.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit
1. Ontwerpbegroting 2026 ‘Samen sterk voor toekomstbestendige publieke gezondheid
2. Raadsbesluit
3. Brief aan de GGD met zienswijze begroting 2026

Bijlagen ter informatie
4. Jaarstukken 2024
5. Cijfers 2024 per gemeenten

6. Controleverklaring jaarrekening 2024
7. Accountantsverslag 2024
8. Aanbiedingsbrief jaarstukken 2024 en (ontwerp)begroting 2026
9. Reactie GGD HvB op ingekomen zienswijzen kaderbrief 2026

Maashorst, 27 mei 2025

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,

de secretaris,	de burgemeester,
J.A.G.M. van Aaken	J.A. van der Pas